

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 11. aprila 1935.

Štev. 41.

Nevaren

eksperiment

Nobenega dvoma ni, da ni gospodarstvo dobro, če je prevelika napetost med cenami kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov. Ni dobra prevelika napetost niti za kmetovalca, pa tudi ne za industrialca. — Kmetovalec si pri preveliki napetosti cen ne more kupiti to, kar potrebuje, industrialec pa ne more prodati svojih izdelkov, ker je kupna moč kmetovalca premajhna. Odprava prevelike napetosti cen kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov ni zato le v interesu kmetovalca, temveč tudi industrialca ter že zato splošno gospodarska zahteva.

Drugo pa je vprašanje, kako je mogoče to nerazmerje med cenami odpraviti. V ta namen se v zadnjem času po nemškem vzorcu predlaga eksperiment, ki je silno nevaren in ki more znižati še ono industrijsko proizvodnjo, ki jo danes še imamo. Predlaga se namreč, da bi se kar dekretiralo, koliko sme vsaka industrija doseči čistega dobička za izplačilo dividend. Kar bi bilo čez določeno mero, bi se moralo kratkoma uporabiti za znižanje cen industrijskih izdelkov. Tako bi se na mah z enim samim dekretom doseglo izravnanje med cenami kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov.

Ali pa ta predlagani recept tudi drži, je seveda drugo in prav resno vprašanje. Predvsem bi nas morala že enkrat izučiti izkušnja, kako silno nevarno je vsako nasilno poseganje v gospodarsko življenje. Brez pretiravanja moremo reči, da se je vsaj pri nas doslej še vsako tako poseganje ponesrečilo.

V danem primeru pa se celo mora ponesrečiti. Nizke cene kmetijskih pridelkov so posledica razmer na svetovnem trgu, ker so povsod na svetu padle cene kmetijskim proizvodom. Ker je poleg tega izvoz kmetijskih pridelkov zmanjšal, zato je padla njih cena tudi na domačem trgu, ker je pač ponudba prevelika. Izboljšanje cen kmetijskih pridelkov je zato mogoče le s povečanjem izvoza in če se večji izvoz doseže, potem se tudi cene ne bodo dvignile. Stara resnica je namreč, da so cene deželnih pridelkov odvisne v prvi vrsti od izvoza.

Ponesrečiti pa se mora tudi eksperiment z nasilnim zniževanjem cen industrijskih izdelkov glede na višino dosežene dividende. Tudi glede industrijskih izdelkov velja osnovno pravilo, da pri živahnem povpraševanju cene rastejo, pri velikih ponudbah pa padajo. Zato je edino sredstvo za ocenevitev industrijskih izdelkov povečanje proizvodnje, da naraste ponudba. In za marsikatero našo industrijsko panogo je ta doba tudi že nastopila, tako zlasti za tekstilno. Kakor hitro so potrebe trga kritične, nastane ostra konkurenca med prodajalci in ta konkurenca vedno gotovo zniža cene. Trg se sam vedno najbolje regulira.

Padec kupne moči prebivalstva pa itak že sam sili proizvajalce, da svoje izdelke čim bolj pocene, da z nizkimi cenami omogočijo čim večjim množicam nakup teh izdelkov. Dejansko tudi opažamo, da industrije same od sebe, kakor hitro je opazljiva prenasičenost trga, znižujejo cene. — Zato je vsako nasilno poseganje na trg nepotrebno.

Upoštevati pa je treba še drug razlog, ki je za vse oživljenje našega gospodarstva naravnost odločilne važnosti. Industrijska podjetja morajo v dobah konjunktura služiti ne le toliko, da se v njih vloženi kapital rentira, temveč da vzdrže tudi v času splošnega zastoja. Tudi v krizi in tudi takrat, kadar podjetja ne dajejo nobene dividende, morajo ta vzdržati. Svoje železno rezervo si morajo podjetja ustvariti sama, ker jim pač v stiski nihče ne priskoči na pomoč. Nasilno zniževanje dobička v

času konjunktura je sicer popularno, a je zgrešeno, ker ne misli na čase krize.

Še silno daleč smo od svoje gospodarske osamosvojitve in še dolgo se bomo morali boriti, da jo dosežemo. Ze danes pa si moramo biti na jasnem, da bo ostala gospodarska osamosvojitve za nas za vedno nedosegljiv ideal, če bomo smatrali za najvažnejše, da ubijamo voljo do investiranja, če bomo utesnjevali rentabilnost podjetij. In predlagani eksperiment prinaša to ne-

varnost in zato ga je treba odkloniti, in to z vso odločnostjo.

Kar je morda dobro za Nemčijo, ki ima tako izdelan upravni aparat, da more tudi do konca izvesti vsak eksperiment, ni dobro za nas, ki imamo upravo šele v povojih. Zato proč z nevarnimi eksperimenti in s še bolj nevarnim poseganjem v gospodarsko življenje, kar nam je doslej le škodovalo, in prav znatno.

Plačevanje taks od plač nameščencev

Važna razzodba upravnega sodišča v Celju — Od knjižb nameščenskih plač v blagajniških dnevnikih se ne plača taksa po tar. post. 33.

V sporu, kdaj se mora plačati taksa po tar. post. 33 taksnega zakona od plač nameščencev, je odločilne važnosti razzodba, ki jo je izreklo upravno sodišče v Celju na tožbo nekega združenja trgovcev. Iz razzodbe je jasno razvidno, da se plača ta taksa le v teh primerih:

1. če se je izplačala plača nameščenca proti pobotnici ali potrdilu;
2. če se je plačala po podpisnem ali nepodpisnem seznamu in
3. če se je izplačilo plače knjižilo na tekoči račun.

V vseh drugih primerih se taksa ne plača. Ker je ta razzodba upravnega sodišča največje važnosti za vse podjetnike in ker je dejanski stan tožbe iz razzodbe jasno razviden, objavljamo v celoti razzodbo, ki se glasi:

Upravno sodišče v Celju je pod predsedstvom predsednika upravnega sodišča dr. Bedekoviča Janka, v prisotnosti upravnih sodnikov: dr. Bavdka in dr. Kržišnika, dalje zapisnikarja dr. Turnška, na tožbo nekega združenja zoper odločbo finančne direkcije v Ljubljani z dne 16. oktobra 1934 št. 15.421-5 ex 1934 zaradi prestopka predpisov tar. post. 33 taksnega zakona, brez javnega naroka, katerega sta se stranki odrekli, v nejavni seji razzodilo tako-le:

Tožbi se ugodi in se izpodbijana odločba razzveljavi.

Razlogi.

Z razzodilom Davčne uprave v N. z dne 16. avgusta 1934. T. K. št. 102/34 je tožba stranka bila obsojena na plačilo redne takse po tar. post. 33 zakona o taksah v znesku 252 Din 50 p, trikratne kazenske takse v znesku 757 Din 50 par in takse za preiskavo in razzodbo v znesku 1.160 Din, ker ni plačevala v zadnjih petih letih takse po tar. post. 33 zakona o taksah od plače, ki jo je izplačevala svojemu uradniku, dasi je izplačala knjižila v blagajniškem dnevniku.

Proti temu razzodilu se je tožba stranka pritožila na finančno direkcijo v Ljubljani, ki je pa z odločbo z dne 16. oktobra 1934. št. 15.421 pritožbo zavrnila kot neosnovano.

Zoper to odločbo, ki je tožbi stranki bila vročena dne 8. novembra 1934., je vložila le-ta dne 7. decembra 1934., torej pravočasno, tožbo na upravno sodišče. V svoji tožbi navaja stranka, da nikdar ni izplačevala plače svojemu nameščencu proti pobotnici ali potrdilu, tudi ne proti podpisnemu ali nepodpisnemu seznamu in da nikdar ni knjižila njegovih prejemkov na tekoči račun. Z ozirom na te činjenice tožba stranka trdi, da ni bila dolžna od izplačil plače imenovanemu nameščencu plačevati priznanične takse in da dosledno temu ne more biti kaznovana zaradi neplačila. Zato predlaga, da se izpodbijana odločba razzveljavi zaradi nezakonitosti.

Upravno sodišče je pri presoji tožbe naslednje razzmotrivalo:

Taksa po tar. post. 33 zakona o taksah se plačuje za potrdila ali priznanice, s katerimi se potrjuje prejem lastne vsote ali lastnih predmetov v svojem imenu ali v imenu koga drugega.

V smislu pripombe 1. odst. 2, k tar. post. 33 zakona o taksah se izjemoma plačuje ta taksa tudi tedaj, če uslužbenci, ki preje-

majo plačo od denarnih zavodov in drugih korporacij in privatnih oseb, prejema plačo na podstavi podpisanega ali nepodpisanega seznama ali pa če se plača knjižila na tekoči račun dotičnega uradnika.

V smislu čl. 51. zakona o taksah se pobera poleg doplačila redne takse kazenska taksa v znesku trikratne neplačane takse, če se na listine izdane v privatnem prometu, ki so zavezane plačilu takse v kolikih ali uporabi taksnega papirja, ne prilepi takoj ob nastanku listine nobena, ali se prilepi nepopolna taksa ali se taksa ne prilepi in ne uniči po predpisih, ali se listina v 15 dneh od dne, ko se je sestavila, ne prijavi in pridejo taki spisi kakorkoli pred oblastvo.

Iz navedenih določil izhaja, da taksa zavezanost po tar. post. 33 zakona o taksah in kaznivost v primeru neplačila, kolikor gre za plače uslužbencev pri denarnih zavodih, korporacijah in privatnih oseb, nastane samo, če so podani naslednji pogoji:

1. če je o izplačilu bila izdana priznanica, oziroma če je izplačilo izvršeno na podstavi podpisanega ali nepodpisanega seznama, ali pa če je izplačilo plače vknjiženo na tekoči račun dotičnega uradnika;

2. če je netaksirana priznanica, netaksiran seznam, na katerikoli način prišel pred oblastvo, odnosno če je oblastvo ugotovilo, da se je izplačilo plače vknjižilo na tekoči račun dotičnega uslužbenca, ne da bi se plačala predpisana taksa.

Trgovci kamniškega sreeza so zborovali

Krošnjarstvo uničuje podeželskega trgovca — Škodljive posledice kmetijske zaštite — Uspehi solidarnosti trgovstva

V nedeljo je bil v Kamniku v dvorani Čitalnice dobro obiskani redni letni občni zbor tamošnjega Združenja trgovcev. Zbor je pokazal veliko agilnost Združenja in popolno solidarnost njegovega članstva. Občni zbor je otvoril ob 3. popoldne zasluzni predsednik združenja g. Strgar, ki je ugotovil sklepčnost, pozdravil vse navzočne trgovce ter posebej še zastopnika Zveze trgovskih združenj, tajnika ljubljanskega združenja Lojzeta Šmuca. Nato je prešel takoj na dnevni red in podal obširno in dobro utemeljeno predsedniško poročilo.

Predsednik Strgar

je med drugim izvajal:

Ze na lanskem občnem zboru sem moral konstatirati težavni gospodarski položaj, v katerem živi podeželski trgovec. Od takrat se razmere niso zboljšale. To velja zlasti za kamniški okraj, ki ima pretežno kmetški značaj. Kmet živi v težki stiski, ker je predvsem navezan na prodajo lesa in živine, cene živine in lesa pa so silno padle. Izvoz je vedno težji, edino izvoz pa bi mogoč popraviti cene. Poleg tega pa je silno nerazmerje med cenami kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov. Potrebno je, da velike tvornice nekoliko popuste na svojem dobičku in znižajo cene. Kako pretirane cene mora plačevati kmetovalec, se zlasti vidi pri sladkorju. 30 jaje mora prodati kmetica, da dobi en kilogram sladkorja.

Davčna uprava se je v svojem razzodilu postavila na stališče, da izplačilo plač podlega taksi po tar. post. 33 zakona o taksah v vsakem primeru, če je poslodavec (denarni zavod, korporacija, privatna oseba) kjerkoli v knjigah vknjižil izplačilo plač tako, da so o tem izplačilu pisмени podatki. Pri tem se davčna uprava sklicuje na pojasnilo finančnega ministrstva (oddelek za davke) št. 32.522 z dne 17. maja 1934., ki je izdano na osnovi čl. 43. odst. zadnji, taksnega zakona.

To stališče davčne uprave pa nasprotuje zgoraj navedenim zakonskim določilom, ki taksno zavezanost izplačil plač, razen na priznanice in plačilne sezname, vežejo edinole še na knjiženje plač v tekočih računih dotičnih uslužbencev. Na druge primere knjiženja plač, ki v teh določilih niso predvideni (n. pr. knjiženje v blagajniško knjigo), se pa taksna zavezanost ne more razzširiti, ker se taksni predpisi, kakor sploh vsi predpisi, s katerimi se poedincem nalagajo bremena, morajo strogo talmaćiti, zbog česar je pri njih vsaka ekstenzivna razzlaga ali analogija nedopustna.

Glede sklicevanja na pojasnilo, ki ga je finančno ministrstvo izdalo na osnovi čl. 43. odst. zadnji taksnega zakona, se pa pripominja, da so taka pojasnila obvezna samo za oblastva, za poedince pa samo v toliko, v kolikor se gibljejo v mejah zakonskih določil, kajti poedincem se bremena morejo nalagati samo z zakoni in zakonskimi uredbami. Dosledno temu ter v smislu določil upravnosodnega zakona (glej posebno čl. 15, 18 in čl. 23 toč. 1) morejo tudi upravna sodišča upoštevati taka pojasnila le, kolikor so le-ta v skladu z zakoni in z zakonskimi uredbami. Predmetno pojasnilo ministrstva financ z dne 17. maja 1934., št. 32.522 pa tega pogoja nima, kakor se vidi iz zgoraj navedenega.

Radl svojega napačnega stališča davčna uprava v predmetnem primeru ni ugotovila niti enega zgoraj navedenih pogojev taksne zavezanosti po tarifni postavki 33 zakona o taksah, in kaznivosti po čl. 51 istega zakona. Zato je njeno razzodilo brez zakonske podlage. Dosledno temu je nezakonita tudi odločba finančne direkcije, ki je potrdila razzodilo davčne uprave.

Tožba je potemtakem osnovana.

Kljub še vedno težkim časom pa ni razzpoloženje trgovcev danes tako obupno, kakor je bilo v l. 1933 in 1934. Ostro in odločno borbo smo takrat vodili proti tedanji pogubni državni finančni in gospodarski politiki. Toda vsi naši opomini in protesti so bili zaman. Prisiljeni smo bili, da smo segli celo po skrajnem sredstvu — po stavki. Sedaj pa smo vendarle doživeli popolno zadošćenje. Novi finančni minister dr. Stojadinović je v svoji izjavi z dne 5. februarja poudaril isto misel, ki smo jo mi vedno naglašali, da namreč fiskalna politika nikdar ne sme iti tako daleč, da bi uničevala davkoplačevalca. Ni pa ostala brezuspešna niti naša borba proti pretirani odmeri pridobnine. Popolnoma uničen bi bil podeželski trgovec, če bi tudi letos obveljala lanska praksa pri odmerjanju pridobnine.

Enako zadošćenje smo doživeli tudi v svoji borbi za znižanje železniških tarif. Dolga leta so bila zaman vsa naša opozorila, da prebivalstvo previsokih železniških tarif ne zmoro, toda šele letos smo dosegli, da so bile znižane potniške tarife. Trdno se nadejamo, da bodo sedaj znižane tudi tarife za blagovni promet.

Trgovstvo je bilo posebno prizadeto od razzličnih trošarin, ki so jih nalagale banovine. Sedaj so hotele uvesti te trošarine še občine, kar bi zopet silno škodovalo trgovini. Glede banovinskih trošarin je napravil red finančni minister, v boju proti

občinskim trošarinam pa so nastopili trgovci tako solidarno, da so tudi tu imeli uspeh. Vsi ti boji in uspehi nas morajo vzpodbuditi k še krepkejšemu delu za napredek naših stanovskih in strokovnih organizacij.

Zaradi teh doseženih uspehov upravičeno upamo, da bodo v bodoče utemeljene zahteve trgovstva v večji meri upoštevane kakor doslej in da se bo vodila državna ligančna in gospodarska politika, ki bo v resnici v skladu z zahtevami in potrebami gospodarskih stanov. In to je vzrok, da gledamo z večjim zaupanjem v bodočnost.

Pri tem pa moramo vendarle še opozoriti na nevarnosti, ki groze podeželskemu trgovstvu zaradi tako imenovane kmetске zaštite. Ta zaštita je najbolj zadela podeželskega trgovca. Zopet so odložena plačila kmetijskih dolžnikov, znižana je obrestna mera za kmetске dolgove, a obveznosti trgovca so ostale iste. Poleg tega pa je ta zaštita popolnoma demoralizirala ljudi.

Močan trgovski stan s svojo davčno močjo je najmočnejša opora države in zato naj se neha s favoriziranjem konzumov, prizanesljivostjo krošnjarstvu in enostranskimi zaščitami v škodo enega stanu, kar je vse v škodo trgovine. Naj se tega zavedajo tudi odločujoči krogi, kajti le država, ki ima dobro razvito trgovino, je gospodarsko in politično močna. Takšna država pa naj bo naša ljubljena Jugoslavija! (Odobranje.)

Sledilo je poročilo tajnika Klemenčiča, ki v svojem poročilu ugotavlja, da se bavijo s trgovino številne osebe, ki nimajo nikakega obrtnega dovoljenja. Smatra, da je nujno potrebna ponovna revizija obrtnih listov, ter stroga kontrola nad kršitelji obrtnega zakona. Ostalo poročilo je obsegalo točen pregled administrativnega dela pisarne, kakor tudi delovanja uprave. Statistika je nudila točen pregled števila članstva in pomožnega osebja. Posebno pozornost pa so navzočni posvetili poročilu o krošnjarski nadlogi, ki preti uničiti malega trgovca. Predsednik prečita dopis Zbornice

za TOI o okrožnici banske uprave glede zasledovanja nedovoljenega krošnjarstva. Ugotovilo se je, da se more krošnjarstvo zažreti le z radikalnimi ukrepi, zato se je pri proračunski razpravi razpravljalo o nastavitvi posebne moči, ki bo zasledovala nelegalno trgovanje. Stroške bo krila uprava iz rednega proračuna.

Pri poročilu o pomožnem osebju je bil stavljen predlog, naj bi se v bodoče sprejemali v učno dobo le vajenci, ker se opaža povsod močan dotok ženskega naraščaja.

Prečita se blagajniško poročilo, ki je bilo po kratki debati soglasno odobreno; ravnotako je bil soglasno sprejet predlog nadzornega odbora, da se podeli upravi in blagajniku absolutorij. V kritje stroškov se bo pobirala v tekočem letu od posameznih članov primerna doklada, kar je skupščina soglasno odobrila, ker se je pričala, da v bodoče združenje ne more kriti več svojih stroškov, ne da bi zahtevalo od članov primernih prispevkov po določilih obrtnega zakona in pravil. Zadnja leta se doklada namreč ni pobirala, ker so se stroški krili iz rednih dohodkov in korporacijskih pristojbin, ker so pa te odpadle, mora uprava najti druga pota v kritje rednih izdatkov.

Nato so bile volitve. Po prekinjenju občnega zbora je bila izvoljena lista z nosilcem dosedanjim zaslužnim predsednikom Strgarjem, ki je bila z malimi izpremembami soglasno izvoljena. Novi upravi in predsedniku je v imenu Zveze čestital Šmuc ter se v nadaljnjih izvajanjih dotaknil vseh perečih vprašanj in podal razna pojasnila navzočnim ter podrobno očrtal delovanje Zbornice in Zveze trgovskih združenj.

Pri slučajnostih se je razpravljalo še o ostalih važnih vprašanjih in korakih, ki naj se pokrenejo v interesu zaštite trgovcev in je nato predsednik g. Strgar predlagal, da se pošlje zahvalno pismo predsedniku Zbornice za TOI g. Iv. Jelačinu za njegov odločen nastop proti pretirano ostri davčni praksi, ter zaključil skupščino ob 6. uri popoldne.

Skupščina Združenj trgovcev za srez Radovljica

Dne 7. t. m. je bila v občinski dvorani na Jesenicah skupščina Združenja trgovcev za srez Radovljica. Udeležba je bila dobra.

Predsednik združenja Leopold Fürsager je v svojem nagovoru pozdravil zastopnika Zbornice Frana Žagarja in zveznega tajnika I. Kaiserja.

Predsednik je v globoko občutenem govoru počastil spomin Nj. Vel. kralja Aleksandra Zedinitelja in izrazil vdanost in zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II.

Nato je prešel predsednik na poročilo o delovanju Združenja. Iz njegovega skrbno sestavljenega poročila je bilo vidno, da se je Združenje zavzemalo za vse težnje, ki danes tarejo trgovstvo. Združenje je dosledno sodelovalo pri vseh akcijah, zlasti v boju proti davčni obremenitvi. Posebno je Združenje zahtevalo, da se uredi vprašanje pobiranja taks. Krepko je Združenje nastopilo tudi za revizijo davčnih bremen, ki so se gospodarskim krogom naložila preteklo leto.

Mnogo preglavic in škode povzročila našemu trgovstvu jako razpaslo krošnjarstvo, pa čeprav je naš srez obmejni srez, v katerem je krošnjarstvo prepovedano. Združenje je v tej stvari mnogo posredovalo, vendar pa uspehi niso ugodni. Združenje se je zavzemalo za izpremembo voznega reda in za znižanje železniških prevoznih pristojbin in ležarine. Združenje je sodelovalo tudi pri ureditvi odpiralnega in zapiralnega časa in podpiralo delo lesne sekcije.

Združenje se je udeleževalo vseh prireditelj stanovske organizacije, zveznih plenarnih sej, zvezne skupščine in kongresa v Skoplju.

Predsednik je nato govoril o težkih posledicah kmečke zaštite in o težkočah denarnega in kreditnega zastoja. Končno je poudaril potrebo po solidarni, smotreno delujoči stanovski organizaciji.

Predsednik L. Fürsager je podal nato še statistične podatke združenja in pregled administrativnega poslovanja. Sporočil je zboru, da se je Združenje zahvalilo predsedniku Jelačinu za njegov nastop kot član deputacije, ki je intervenirala pri fin. direktorju zaradi previsoke davčne obremenitve, ter je nato prečital pismo predsednika Jelačina.

Za tem je v obširnem in izčrpnem govoru razpravljaj zbornični konzulent in zastopnik Zbornice Fran Žagar o raznih davčnih zadevah. Nazorno je orisal vse težave, ki jih trgovini povzročata davčna preobremenitev na osnovi lanskoletne davčne odmere. Navedel je borbo za omiljenje finančnokazanskega predloga in nato podrobno obrazložil napore Zbornice za omiljenje davčne obremenitve. V zvezi s tem je razpravljaj tudi o drugih perečih in sedaj aktualnih problemih našega gospodarstva in davčne politike.

Zvezni tajnik I. Kaiser je nato pozdravil zbor v imenu Zveze in kratko poročal o stanju našega gospodarstva ter posebej trgovine.

Nato predloženi računski zaključek za leto 1934. je bil po poročilu člana nadzorstvenega odbora Zupana soglasno odobren. Premoženje Združenja znaša 111.227'87 dinarjev.

Proračun za tekoče leto v znesku 32.000 dinarjev je bil soglasno sprejet.

Nato so bile volitve upravnega, nadzornega in častnega odbora ter delegatov za zvezno skupščino. Po kratkem odmoru in ob izpremembi neklih predlaganih članov uprave so bili izvoljeni v upravo Združenja za Radovljico gg.: Vinko Savnik, Igo Zagore in Leopold Fürsager; za Jesenice: Josip Balon, Peter Sitar, Mihael Kovačič, za zastopnika lesnih trgovcev: A. Presterel v Bohinjski Bistrici; za Bled: Zupan in Matko Ulčar, J. Kramar, Mojstrana, Leopold Zore, Kranjska gora, in Budkovič, Boh. Bistrica.

Za namestnike: Anton Harbunder, Jesenice; Andrej Jeglič, Lesce; Valentin Peroš, Begunje; Anton Prestal, Ljubno; Vojteh Budinek, Kranjska gora.

V nadzorni odbor: dr. Ernest Rekar, Jesenice; Josip Zupan, Dovje; Jakob Kunstelj, Gorje. Namestniki nadzorstva: Albin Izlakar, Bled; Josip Lavtižar, Kranjska gora; Josip Košir, Jesenice.

V častni odbor: Leopold Zore, Kranjska gora; Vinko Savnik, Radovljica; dr. Ernest Rekar, Jesenice.

Za delegate za zvezno skupščino: predsednik Združenja; J. Krajner, Bled; Josip Balon, Javornik; Leopold Zore, Kranjska gora.

Pri »Slučajnostih« se je razpravljalo o rentnini in sklenila resolucija o sestavi davčnih odborov.

Skupščina je pokazala popolno solidarnost trgovstva vsega radovljiškega okraja.

† Dr. Henrik Tuma

V visoki starosti 77 let je umrl v sredo zvečer v Ljubljani odvetnik dr. Henrik Tuma.

Pokojnik je bil »velikan učenosti«, govoril je celo vrsto jezikov, bil strokovnjak v pravu, filozofiji, naravoslovju, jezikoslovju in sociologiji. Bil je pri tem vse življenje borec najidealnejše vrste, ki se ni nikdar ustrašil nobenega napora, nobene nevarnosti in nobene grožnje. Kar je smatral za pravilno, to je izpovedoval in branil, kar je smatral za napačno, to je grajal. Pokojni dr. Tuma je bil mož, ki je hodil vedno svojo pot, ki ni maral za ugledne ceste, po katerih se je valila množica. Zato je vedno zavzemal v slovenskem javnem življenju čisto svoje stališče, zato je bil tudi dostikrat sredi najbolj ljutega boja.

Mož dela in borbe je bil dr. Tuma vse življenje. Rojen v revnih razmerah, je z vztrajnostjo, ki je skoraj brez primere, študiral najprej učiteljsko, napravil nato gimnazijsko maturo, postal doktor prava in nato sodnik. Brez ozira na vse zamere se je kot sodnik boril za pravice slovenskega jezika in pustil sodno službo, da se je kot odvetnik, najprej v Trstu, nato pa v Gorici, mogel čisto posvetiti javnemu delu.

Ni mogoče na tem mestu tudi le približno opisati vse zasluge, ki si jih je pridobil dr. Tuma kot javni delavec. Zato naj omenimo le nekatere. Bil je eden prvih naših javnih delavcev, ki je opozoril na važnost pomorske orientacije za Slovence. V Gorici je dal narodnemu boju tudi gospodarski koncept, kar se dotadaj v slovenski politiki še ni zgodilo. Bil je eden oračev na polju socialnega dela in v zgodovini socialističnega gibanja zavzema dr. Tumovo ime eno najlepših mest.

Posebno težko pa bodo pogrešali dr. Tuma vsi planinci, med katerimi je bil dr. Tuma prvi in vodilni. Ni pa tudi bilo med nami človeka, ki bi tako poznal Beneško Slovenijo, ko dr. Tuma.

Mož velikanskega obzorja, izredne delavnosti, brezkompromisne poštenosti, vedno pripravljen za borbo, vedno samonikel, skratka, vseskozi človek, ki je rojen vodnik, to je bil pokojni dr. Tuma in si s temi svojimi lastnostmi in s svojimi deli zgradil med slovenskim narodom večni spomin. Z globoko hvaležnostjo se bo zato tudi slovenski narod vedno spominjal dr. Tume.

Večna slava njegovemu spominu!

Redna skupščina Združenja trgovcev za mesto Maribor

bo v nedeljo, dne 14. aprila ob 9. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Orel«. Če skupščina ob 9. ne bi bila sklepčna, je eno uro kesneje na istem mestu in z istim dnevnim redom druga skupščina, ki je sklepčna neglede na število navzočih članov.

Zapisnik o zadnji redni skupščini je vsem članom Združenja na vpogled v pisarni Združenja. Zapisnik se zaradi svoje obsežnosti ne bo čital na občnem zboru.

Trgovci, udeležite se občnega zbora v čim večjem številu!

Statistika drž. upokojencev v Jugoslaviji

Po uradnih podatkih izplačujejo posamezne finančne direktorije za upokojence na leto te zneske:

Glavna drž. blagajna v Beogradu za 7821 upokojencev 176 milijonov Din;
fin. direktorija v Ljubljani za 9467 upokojencev 155 milijonov;
direktorija v Zagrebu za 14.468 upokojencev 243 milijonov;
direktorija v Banji Luki za 2234 upokojencev 30 milijonov;
direktorija v Splitu za 4262 upokojencev 63 milijonov;
direktorija v Sarajevu za 4791 upokojencev 71 milijonov;
direktorija v Podgorici za 4793 upokojencev 71 milijonov;
direktorija v Novem Sadu za 6093 upokojencev 95 milijonov;
direktorija v Nišu za 3599 upokojencev 34 milijonov dinarjev.

Skupno veljajo vsi upokojenci Jugoslavijo na leto okoli 1 milijarde dinarjev.

Politične vesti

Bolgarski višji vojaški svet je poleg vojaških vprašanj razpravljaj tudi o notranje-političnem položaju Bolgarske. Kakor poročajo listi, je sicer vrhovni svet odobril sedanjo vlado generala Zlateva, vendar pa je izrekel željo, da se politično življenje čim prej normalizira, da se bo mogla vojska čisto umakniti iz političnega življenja. V bodoče naj bi bil le vojni minister iz vrst aktivnih oficirjev.

Titulescu se je v Parizu sestal z italijanskim veleposlanikom Pignattijem ter z njim konferiral glede podonavskega problema, zlasti z ozirom na vprašanje avstrijske neodvisnosti. Sestanek smatrajo v diplomatskih krogih kot dokaz, da so se odnosi med Italijo in državami Male antante znatno zboljšali.

Več sovjetskih največjih bombnih letal poleti pod vodstvom šefa sovjetskega genštaba Tuhačevskega in vojnega komisarja Vorošilova v Pariz, da na ta način demonstrirajo za francosko-rusko vojno zvezo.

Na sestanku med Lavalom in sovjetskim veleposlanikom Potemkinom je prišlo do načelnega sporazuma o sklenitvi francosko-sovjetske konvencije, ki je sklenjena v okviru pakta o Društvu narodov in ki naj poveča varnost obeh držav.

Med francoskimi nacionalisti nastaja veliko nezadovoljstvo proti Lavalovi politiki, ki da preveč koleba med angleškim nevtalizmom in italijanskim aktivizmom.

Sovjetska vlada je baje pripravljena pristopiti k Mednarodnemu uradu za delo, če bo ta priznal sovjetsko delavsko zakonodajo.

Priloge za konferenco v Stresi so zelo velike. Na konferenci bodo vsako velesilo zastopali ministrski predsedniki in zunanji ministri. Prijavljenih je tudi že nad 500 novinarjev.

Francoski listi presojujejo optimistično izglede konference v Stresi. Prepričani so, da bo vendarle prišlo do angleško-francosko-italijanskega sodelovanja in da bo ponovno potrjeno lokarno načelo glede Rena.

Nemčija je po angleških vesteh pripravljena skleniti nenapadalne pakte z vsemi državami, razen z Litvo. Tudi je pripravljena skleniti letalsko konvencijo, ki pa bi veljala le za zapad.

Anglija bo v Stresi predlagala, kakor poročajo angleški listi, da Anglija, Francija in Italija svečano izjavijo, da so vse meje v Evropi nedotakljive in bi s tem podkrepile pakt 10. o D. narodov. Ob enem bi poudarile čl. 16. pakta, ki govori o vojaških in gospodarskih sankcijah. Vzhodni pakt bi se v prvotni obliki opustil ter se sklenil v novi, da bi bil čim bolj prilagojen paktu o Dr. narodov. Prehod skozi poljsko ozemlje naj bi bil dovoljen le četam Dr. narodov. Sklenila naj bi se pogodba o omejevanju zračnega oboroževanja, nato pa pogodba o medsebojni pomoči z zračnim brodom, če bi bila katera država napadena.

Italija zahteva, da se na konferenci v Stresi zavzame odločno stališče proti Nemčiji. Italijansko časopisje strastno polemizira z angleško officialno politiko, ki še vedno išče sporazum z Nemčijo.

Bethlen se je sestal z Mussolinijem, da se pogovori z njim o varovanju madjarskih interesov na konferenci v Stresi.

Kmetško gibanje, ki je ostro naperjeno proti hajmverovcem, se v Avstriji močno širi. Gibanje podpirata predsednik republike Miklas in kardinal Innitzer. Hajmverovci so zaradi tega gibanja zelo razburjeni.

Pri zadnjih madjarskih volitvah, ki postajajo vedno večji škandal, je propadel celo Eckhardt, ki se je silno zavzemal za Gömbösa. Kljub temu pa so mu tik pred volitvami sporočili, da njegova lista ne velja, ker ji baje manjka še 25 podpisov. Gömbös je tako Eckhardta do zadnjega izrabil, nato ga pa zavrgel. Tudi svoje vrste manira!

Madjarski poslanec Turi je imel to nesramnost, da je v nekem članku pozval Anglijo, da obrne hrbet Češkoslovaški in da po potrebi tudi izvrši nujno potrebno operacijo na tem slepiču Evrope.

Vojna med Abesinijo in Italijo je menda neizogibna, kakor hitro se neha v Abesiniji deževna doba. Sedaj odpotuje v Afriko še štab gavinanske divizije, prihodnji teden pa se prične z vkrcavanjem novega letnika, ki je bil mobiliziran v Italiji.

Egiptska vlada je prepovedala egiptskim delavcem, da bi šli na delo v Eritrejo, ker noče v nobenem oziru pokvariti svojih dobrih odnosov z Abesinijo. V Eritrejo je hotelo oditi 4000 egiptskih delavcev.

† Fran Krapež

Teško je zadela Ljubljano vest, da je v sredo zvečer podlegel pljučnici po vsej Sloveniji znani in priljubljeni kavarnar in gostilničar Fran Krapež. Skozi desetletja je neumorno deloval in se žrtvoval za napredek svojega stanu in za napredek Ljubljane. Vedno živahen, vedno ljubezljiv, je užival spoštovanje vseh, ki so prišli z njim v stik in tudi svojih političnih nasprotnikov. Kajti pri vsej svoji ljubeznivosti je bil pokojni »Ata živelik« vendarle zvest borec, ki ni menjaval svojih nazorov, temveč do zadnjega ostal v taboru, v katerega je kot mlad vstopil. In tudi kljub vsem razočaranjem, o čemer zlasti zgovorno priča od njega tako okusno prenovljena »Zvezda«.

Darežljive roke je bil vedno pokojni Fran Krapež in njegova dobrota je bila znana tudi izven Ljubljane. Bil je človek, ki je s svojim lepim značajem ostal vsakomur v prijetnem spominu.

Časten spomin mu bodi ohranjen za vedno!

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug

Tudi zadruga proti sedanji kmetski zaščiti

V ponedeljek je bil redni občni zbor Zveze slovenskih zadrug, ki je podal pregledno sliko o stanju našega združništva.

Občni zbor je vodil predsednik Pipan, ki je po pozdravu raznih zastopnikov predlagal udanostno brzojavko kralju in po zdravne brzojavke predsedniku vlade, ministroma dr. Jankoviću in dr. Marušiču ter banu dr. Pucu. Spominjal se je tragične smrti našega velikega voditelja, čegar spomin so navzočni počastili z večminutnim molkom. V imenu banske uprave je pozdravil občni zbor načelnik inž. Zidanšek, ki je zlasti poudaril prizadevanje vlade, da podpre združništvo.

Predsednik Pipan je nato v svojem poročilu podal kratko sliko gospodarskega stanja našega kmeta. Zaradi zopetnega nazadovanja cen, slabše letine in zmanjšanja izvoza se je njegovo stanje zopet poslabšalo. Pozitivnih ukrepov za zboljšanje gospodarskih razmer tudi lani ni bilo. Samo preventivne odredbe pa ne pomagajo. Najbolj je bila občutna nelikvidnost na denarnem trgu. Šele z ukrepi, ki jih je izdala sedanja vlada, se je stanje nekoliko zboljšalo.

O stanju združništva in delu zadrug je podalo izčrpno sliko

poročilo ravnatelja Trčka.

Kreditne zadruga so zlasti trpele, ker je dolgotrajna kriza že izčrpala njih mobilna sredstva. Mnogi vlagatelji so morali deloma načeti svoje prihranke, vendar so pokazali mnogo razumevanja za težkoče zadruga. Vse zadruga niso vzdržale rednega poslovanja. 26 jih je zaprosilo za zaščito, po ena pa za izvenstečajno likvidacijo in sanacijo. Teško se je občutilo, ker kmetska zaščita še ni definitivna. Pavšalna zaščita sploh ni dobra in je vplivala le demoralizujoče. Pogosto menjavanje zaščitnih predpisov pa ruši zaupanje v pravni red.

Zadruga so mogle izplačati le malo več, kakor pa so znašale natekle obresti. Novih vlog skoraj ni bilo in so vloge padle od 678 milijonov v letu 1931. na 639 v letu 1932. na 599 v letu 1933. in na 560 milij. v letu 1934. Nazadovale so tudi posojila, in sicer od 616 v letu 1931. na 560 v l. 1934.

Obrestno mero so zadruga ponovno znižale in se plačuje sedaj za vloge od 3 do 4 odstotke, za posojila pa od 5 do 9 odstotkov obresti. Precejšnja napetost je deloma posledica nizke obrestne mere za kmetske dolgove.

Nabavne in prodajne zadruga delujejo razmeroma dobro. Za razširitev poslovanja pa jim manjka sredstev, ker člani nočejo plačevati višjih deležev, ker da so ti posli preveč tvegani.

Mlekarske zadruga so primeroma dobro vzdržale, ker so se že preje racionalizirale in koncentrirale. Uspešno se je zlasti uveljavila Zveza mlekarskih zadrug. Od članov so prejele nad 3 milijone litrov mleka, za polovico več ko prejšnje leto. Povprečno so mleko plačale po Din 1'18, vnovčile pa po Din 1'45 za liter. Sira so izdelale

78.500 kg, sirovega masla pa 36.240 kg. Cena siru in sir. maslu je padla za 10 odstotkov.

Živnorojske in pašniške zadruga so zaradi sodelovanja strokovnjakov napredovale. Ne razvijajo pa se več tako dobro ko prejšnja leta kmetijsko-strojne in električne zadruga. Napredovale so nadalje obrtniške zadruga, ki pa večinoma članom nabavljajo samo sirovine in vnovčujejo izdelke. Vodovodne zadruga so dosedaj zgradile 11 vodovodov. Delo drugih zadrug je bilo brez večjih izprememb.

Delo zveze je veljalo zlasti vprašanju ureditve denarnega trga in prizadevanju, da se poceni kredit. Pomanjkanje gotovine je trajalo vse leto do jeseni. Dolžniki so plačali le tretjino svojih obresti. Redno je zveza informirala odločilne kroge o obupnih razmerah na denarnem trgu, a ni dosegla skoraj nič drugega ko le obljube. Tudi najboljši združniki so začeli zaradi tega že obupavati nad zboljšanjem. Obljubljeni lombardni krediti zadrugam tudi še niso bili dani in so bile zadruga prepuščene na milost in nemilost svojim upnikom. Šele koncem leta se je doseglo znatnejše znižanje obrestne mere in s tem pocenitev kredita.

Poročilo omenja nato podrobno, kaj je vse zveza storila za napredek združništva. Izdajala je v nezmanjšani obliki »Združni vestnik«, v združni šoli je vzdrževala 12 učencev, izdala propagandni koledar, revizirala 165 zadrug, 122 pa sestavila računsko zaključke.

Novih zadrug je pristopilo 17, 2 pa sta prenehali delovati. Skupno je bilo v Zvezi včlanjenih 367 zadrug, od katerih je bilo 150 kreditnih, 25 nabavljalnih in prodajnih, 32 mlekarskih, 18 kmetijsko strojnih, 23 električnih, 17 obrtnih, 21 stavbnih, 14 vodovodnih, 8 tiskovnih, 5 vinarskih in sadjarskih, 6 zavarovalnih in 17 raznih zadrug.

Denarni promet je nekoliko napredoval in dosegel 129 milijonov, naložbe so nazadovale na 239 milijona, krediti pa so neznatno narasli na 278 milijona Din. Kredit pri Narodni banki je znašal Din 3.360.496 in ni bil večji dosegljiv, ker je banka vse leto kredite krčila. Sicer pa je ta kredit predrag in šele letos se je toliko pocenil, da se vsaj za silo izplača. Lastno premoženje je doseglo vsoto Din 1.060.000—, poslovni prebitok pa Din 23.500—. Ob 50letnici ministra dr. Marušiča se je ustanovil v priznanje njegovih zaslug Marušičev podporni sklad v višini Din 100.000—.

Poročilo se končuje z ugotovitvijo, da je Zveza lani napredovala, kar je dokaz, da je Zveza na pravem potu. Bojimo se samo tega, da bi zakonski ukrepi prihajali tudi v bodoče prepozno.

V imenu nadzorstva je predlagal Karl Müller, da se podeli načelstvu absolutorij, kar je bilo tudi sprejeto.

Koncem občnega zbora so bile sprejete še resolucije, o katerih pa bomo poročali prihodnjč.

OUZD v marcu 1935.

Po podatkih OUZD za marec je bilo zavarovanih pri uradu (številke v oklepajih v primeri z lanskim marcem):

Moških članov 43.870 (-391), žensk 30.148 (+303), skupno 74.018 (-88).

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala pri moških 25'11 (-0'50), pri ženskah 18'26 (+0'02).

Celoletna dnevna zavarovana mezda pri moških 1.101.480— (-31.962—), pri ženskah 550.483'60 (+5.965'60), skupno 1 milijon 651.963'60 (-25.996'40).

Prvič po decembru 1933 zaznamuje OUZD padec svojih članov nasproti prejšnjemu letu. Nazadovanje letnega diferenciala, ki se je začelo koncem novembra 1934, je razvidno iz naslednjih števil:

Letni diferencial zaposlenosti: meseca oktobra 1934 znaša +4.091, novembra +3.649, decembra +3.529, januarja 1935 +2.097, februarja +1.593, marca -88.

Moramo pa takoj pripomniti, da je padec letnega diferenciala za enkrat samo fiktiven. Delavci, zaposleni iz kreditov bednostnega fonda (javna dela) so se počeni od 1. januarja 1935. sukcesivno izločali iz zavarovanja, ker po mnenju banske uprave za Dravsko banovino niso zavezani bolniškemu zavarovanju, prav tako ne kot delavci po zakonu o javnih delih. Število teh izločenih delavcev znaša nad 1.000. — Ostanek letnega diferenciala gre pa na račun tekstilne industrije, katera je zadnje čase nehala napredovati. Nobena ostalih industrij ne kaže, kakor je razvidno iz zadnjih poročil OUZDa, omembe vrednega nazadovanja. Sedanji fiktiven padec članstva OUZD-a ne pomeni uvertire h kakšni novi gospodarski krizi.

Letni diferencial povprečne dnevne zavarovane mezde se še vedno, akoravno manj intenzivno, izboljšuje, kakor je razvidno iz naslednje tabele.

Letni diferencial povprečne dnevne zavarovane mezde: meseca septembra 1934 Din -0'73, oktobra -0'65, novembra -0'58, decembra -0'44, januarja 1935 -0'35, februarja -0'34, marca -0'32.

Odstotek bolnikov je zaradi hripe dosegel nov rekord, namreč 3'27 odstotka. Od začetka leta 1929. — tedaj je bila znana huda zima — pa do danes ni imel OUZD še nikoli relativno tako visokega staveža bolnikov.

Veronauk v strokovnih nadaljevalnih šolah

Trgovinski minister je podpisal naslednjo novo odločbo:

Pouk veronauka se oskrbuje za vsako priznano veroizpoved kot obvezen predmet z eno tedensko učno uro v vsakem razredu in za vsako vero posebej.

Kjer je več teh šol v istem kraju in je v vsaki do 10 učencev iste vere, se zbero učenci k veronauku skupno enkrat na teden na določeno uro v določeni šoli.

V kraje, kjer ni učitelja za katero veroizpoved, prihaja učitelj iz drugega kraja enkrat na mesec, in sicer po sporazumu z upraviteljem šole.

Honorar za učne ure prejemajo ti učitelji veronauka po čl. 53. uredbi o strokovnih nadaljevalnih šolah.

Vsaka šola mora napraviti raspored za vse razrede in vse veroizpovedi. Za izvedbo te odločbe skrbi šolski odsek trgovinskega ministrstva.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 16. aprila ponudbe o dobavi vijakov in kotnega železa. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

2. hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 15. aprila ponudbe o dobavi 55 ton koka.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 17. aprila ponudbe o dobavi razne železnice.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 18. aprila ponudbe o dobavi motvoza in kilovatnih tokomerov.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 18. aprila ponudbe o dobavi 10.000 m železne žice; do 25. aprila pa o dobavi nepremočljivih oblek in čevljev, raznih krogličnih ležajev, separatorjev za olje, cevi in električnega materiala.

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 6. maja ponudbe o dobavi električnega materiala.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Pojasnilo glede 10 % davka po čl. 15. davčne novele

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal to pojasnilo:

Dividende, obresti in prebitki delniških družb in zadrug so rezultat poslovnega delovanja teh davčnih obvezancev v teku poslovnega leta. Pri presoji doseženih dobičkov je vseeno, če se je dobiček dosegel iz poslovnega delovanja z delničarji, združniki ali katerimi drugimi osebami. Ker služi dobiček iz takega poslovanja na podlagi sklepa letnega zbora kot temelj za razdelitev dobička, je treba tudi razdeljeni dobiček obdačiti z 10%nim davkom, neglede na to, pod kakšnim imenom in v kakšni obliki so ga razdelili med delničarje, oziroma združnike, in neglede na to, ali je ta dobiček razdeljen v razmerju s številom delnic, deležev, poslovanja z zadrugo ali na katerem drugem temelju.

To velja tudi za primere, kjer se dobiček razdeli v obliki verifikacij ali blaga v naturi.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klubke itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Konkurzi in prisilne poravnave

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani

objavlja za marec naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta) o proglašeni konkurzih in prisilnih poravnava:

1. Otvorjeni konkurzi:
v Dravski banovini 4 (5), Savski 5 (4), Vrbaski — (—), Primorski — (2), Drinski 2 (—), Zetski — (—), Donavski 1 (—), Moravski — (—), Vardarski — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:

v Dravski banovini 6 (10), Savski 9 (5), Vrbaski — (1), Primorski — (—), Drinski 1 (—), Zetski — (3), Donavski 9 (5), Moravski — (—), Vardarski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (4).

3. Končana konkurzna postopanja:
v Dravski banovini 10 (5), Savski 12 (6), Vrbaski 1 (2), Primorski — (2), Drinski 4 (3), Zetski 1 (3), Donavski 3 (12), Moravski — (2), Vardarski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (1).

4. Potrjene prisilne poravnave:
v Dravski banovini 11 (1), Savski 2 (1), Vrbaski — (—), Primorski — (1), Drinski 3 (1), Zetski — (—), Donavski 3 (1), Moravski — (—), Vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2).

Propagandne zaklopne znamke

za XV. Ljubljanski spomladanski velesojem so izšle. Na razpolago so s slovenskim, srbohrvatskim (latinica in cirilica), nemškimi ali francoskim napisom, v lični in okusni izvedbi. Uprava Ljubljanskega velesoja dostavlja p. n. tvrdkam na željo znamke brezplačno na razpolago in prosi, da z njimi opremljajo vse svoje poštno pošiljke. Poštna uprava je uporabo teh znamk dovolila.

Zunanja trgovina

Palestina uvaža več lesa

L. 1934 je uvozila Palestina 280.501 kubni meter rezanega lesa napram 172.510 kub. metrov v l. 1933. Uvoz lesa se je torej prav znatno dvignil. Tudi jugoslovanski izvoz lesa v Palestino se je precej zboljšal. Dočim smo izvozili v l. 1933 3.396 kub. metrov, smo izvozili v l. 1934 8.370 kub. metrov rezanega lesa. Mogli pa bi izvoz še znatno povečali, zlasti lesenih zaobjev.

Nemci kupujejo sirovine v francoskih kolonijah

Iz Casablance poročajo, da se v zadnjem času opaža vedno večje število nemških potnikov, ki kupujejo velike količine volne in drugih sirovin, ki so potrebne vojni industriji. Krajevne oblasti so zahtevale navodila, kako naj postopajo proti tem potnikom. Dosedaj je odšlo iz Casablance že več parnikov z nakupljenimi sirovinami za nemško industrijo. Nemški potniki plačujejo vse blago z gotovino in po višjih cenah. Zahtevajo pa, da se vse blago nahaja v skladiščih na obali, da morejo nemški parniki takoj naložiti nakupljeno blago.

Uvoz vina v Avstrijo je padel od 65.000 hektolitrov v vrednosti 2,8 milijona šilingov v l. 1933 na 48.000 hl v vrednosti 2,5 milijona šilingov v l. 1934.

I. G. Farben bo izplačala za l. 1934 7 odstotno dividendo. Mesto umrlega dr. Duisburga bo izvoljen za predsednika družbe dr. Bosch.

Ker je Nemčija nakupila v Franciji za 5 milijonov kg volne in volnenih izdelkov, je francoska vlada izvoz teh količin preprečila iz strahu, da bi služile vojnim namenom. Po pojasnilu franc. industrialcev je francoska vlada svojo prepoved omilila in bodo mogle uvoziti volno nemške tvrdke, ki dokažejo, da so že prejšnja leta uvažale enake količine.

Anglija je povišala carino za vse vrste bakrenih cevi od 10 na 20 odstotkov.

Občni zbori

Redni letni občni zbor Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v Celju bo dne 24. aprila ob 15. v pisarni Dušana Zanggerja v Celju.

Kreditno društvo Hranilnice Dravske banovine ima 60. redni občni zbor v četrtek, dne 25. aprila ob 15. v posloppju Hranilnice Dravske banovine v Ljubljani.

Redni občni zbor Toyarne strojil, d. d. v Majšperku bo v četrtek, dne 25. aprila v pisarniških prostorih tvornice.

Iz uredbe o zaposlitvi tujcev

(Konec)

Čl. 22. — Minister za socialno politiko in narodno zdravje more po potrebi in po zaslišanju zainteresiranih ministrov:

1. predpisati v kakšnem številnem razmerju do zaposlenih domačih delavcev smejo biti zaposleni tuji državljani pri enem delodajalcu;

2. omejiti ali tudi popolnoma prepovedati zaposlitev, odnosno delo tujih državljanov za posamezne kraje naše države, odn. posamezne stroke v primeru gospodarske krize ali večje brezposelnosti domačih delavcev ali nameščencev dotične stroke, ko tudi zaradi drugih za državo važnih razlogov;

3. omejiti ali popolnoma prepovedati zaposlitev ali delo tujih državljanov onih držav, ki preprečujejo ali popolnoma onemogočajo zaposlitev naših državljanov.

Čl. 23. — Minister za socialno politiko more po zaslišanju zainteresiranih ministrov predpisati plačilo takse za zaposlitev državljanov onih držav, ki zahtevajo takšno takso za zaposlitev od naših državljanov ali ki ovirajo odn. popolnoma onemogočajo zaposlitev naših državljanov. Ta taksa se pobira od delodajalca, odn. od tujega državljanca, ki dela samostojno ali ki je dobil osebno dovoljenje po predpisih te uredbe. Te takse se vplačujejo v »Fond za neposredno podpiranje brezposelnih delavcev«. Na ime te takse se plačuje letno za dovoljenje zaposlitve:

1. 200 Din za delavce in nižje pomožne osebe;

2. 500 Din za razne specialiste in kvalificirane osebe;

3. 2000 Din za zaupnike tujega kapitala, ki nadzorujejo podjetja, v katera je investiran tuji kapital;

4. 3000 Din za višje upravno in tehnično osebo: administrativne in tehnične direktorje, prokuriste, knjigovodje, blagajnike in podobno;

5. 5000 Din za zaupnike tujega kapitala, ki opravljajo tudi v prejšnji točki omenjene službe.

Letna taksa se plačuje za vsa dovoljenja z rokom nad šestih mesecev in do enega leta, polovica takse pa za dovoljenja do šestih mesecev.

Določena taksa se mora plačati v roku 10 dni po vročitvi dovoljenja, odn. v roku enega meseca od predpisa te takse, če je bilo dovoljenje vročeno pred predpisom takse. V nasprotnem primeru dovoljenje ne velja.

Taksa pod toč. 2. tega člena za dovoljenja z veljavnostjo za nedoločeno dobo se mora plačati za vse koledarsko leto, v katerem je bilo dovoljenje izdano, za prihodnje leto pa najdalje do 31. decembra vsakega leta, v nasprotnem primeru preneha veljati dovoljenje.

Takso plača ona fizična ali pravna oseba, na katere prošnjo je bilo izdano dovoljenje.

Minister za socialno politiko predpiše, kako se nalaga denar, nabran po tej taksi, v »Fond za neposredno podpiranje brezposelnih delavcev«.

Na predlog ministra za socialno politiko more ministrski svet povišati ali znižati višino določenih taks.

Čl. 24. — Brez predhodnega soglasja ministra za socialno politiko se ne morejo vnašati nikakšna določila o zaposlitvi tujih državljanov v pogodbe, ki bi jih državna ali samoupravna telesa sklenila z doma-

čimi ali tujimi podjetji ali posamezniki o raznih oddajah ali delih, ki bi jih ta podjetja, odn. osebe opravila na njih račun ali na račun njihovih zavodov, niti se ne morejo takšne odredbe vnašati v razne odloke o koncesijah, ki se dajejo domačim ali tujim podjetjem, odn. posameznikom.

Delodajalec po tako sklenjeni pogodbi, odn. po tako dani koncesiji more zaposliti samo tujega državljanca one stroke in državljanstva, kakor je navedeno v pogodbi ali koncesiji in potem, ko za njegovo namestitve dobi dovoljenje pristojne oblasti po tej uredbi.

Delodajalec, kateremu je po takšni pogodbi, odn. koncesiji dana možnost, da zaposli tuje državljane do določenega števila, mora v meji tega števila s posebno prošnjo zaprositi za dovoljenje zaposlitve za vsakega tujega državljanca, sklicuje se pri tem na ustrezno določilo pogodbe, odnosno koncesije. Prošnji je treba priložiti dokaze, da izpolnjuje vse pogoje, predvidene z odredbo o zaposlitvi tujih državljanov iz takšne pogodbe, odn. koncesije.

Čl. 25. — Kolikor bi bili predpisi te uredbe v nasprotju z določili pogodb, odn. sporazumov, sklenjenih s tretjimi državami, veljajo določila teh sporazumov.

Čl. 26. — Oblast, ki vidira potni list za vstop tujega državljanca v našo državo, odn. oblast, ki mu izda dovoljenje za bivanje, mora na njegovem potnem listu, odn. na dovoljenju bivanja zapisati številko, datum, in rok dovoljenja njegove zaposlitve ter naslov oblasti, ki je to izdala.

V primeru, da za tujega državljanca ni bilo dano dovoljenje od pristojne oblasti, mora zapisati oblast, ki vidira potni list, odn. oblast, ki izda dovoljenje za bivanje, nad vizom, odn. nad dovoljenjem za bivanje klavzulo: »brez pravice na zaposlitev«.

Iz čl. 27. — O zaposlenih tujih državljanov se vodi pri socialnem ministertvu ko tudi pri vsaki upravni oblasti I. stopnje statistika. Za vsakega zaposlenega tujega državljanca mora biti poseben zaposlitveni list.

Iz čl. 28. — S prošnjami za dovoljenje, ki bodo na dan uveljavljenja te uredbe še nerešene, se mora postopati v vsem po tej uredbi.

Minister za socialno politiko more v soglasju z ministrskim svetom po potrebi odrediti revizijo vseh dovoljenj, odn. potrditi na nedoločen čas, ki so bila izdana pred uveljavljenjem te uredbe in da se ta dovoljenja, odn. potrdila, v kolikor so izpolnjeni pogoji te uredbe, nadomeste z novimi.

Čl. 29. — Minister za socialno politiko predpiše s pravilniki podrobnejše odredbe za izvajanje te uredbe, potrebne obrazce in navodila za njeno natančno in pravilno uporabljanje ko tudi obrazec za zaposlitveni list.

Dohodek od prodanih obrazcev gre v »Fond za neposredno podpiranje brezposelnih delavcev«, na račun katerega se tiskajo vsi obrazci.

Obrazci se prodajajo po ceni, na način in proti popustom pooblaščenim prodajalcem, kakor to odredi minister za socialno politiko.

Čl. 30. — Ta uredba stopi v veljavo 30 dni po njeni objavi v »Službenih novinah« (kar je bilo dne 30. marca) in tega dne preneha veljati pravilnik o zaposlitvi tujcev, O. št. 376/IV z dne 24. novembra 1925, ko tudi vsi drugi predpisi, ki so v nasprotju s to uredbo.

Konkurzi in prisilne poravnave

Za pretres naknadno prijavljenih terjatev v zadevi zadruga »Herec« se odreja narok na dan 19. aprila ob pol devetih pri okrožnem sodišču v Ljubljani.

Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi, ki jo predlaga inž. Tornago Ivan, se določa narok na dan 30. aprila ob pol desetih pri okrožnem sodišču v Ljubljani.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju lastnika tvornice perila Svetozarja N. Jovanovića na Klanju pri Kranju. Poravnalni sodnik Gregorc, poravnalni upravnik odvetnik dr. Lenko v Kranju. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Kranju dne 3. maja ob 10. Rok za oglasitev do 27. aprila.

Doma in po svetu

Jugoslavanski dan je bil v Franciji izredno lepo proslavljen, zlasti pa je vsa Francija počastila spomin obeh velikih kraljev, Petra I. in Aleksandra I. Po vsej Franciji so se ta dan zbirali tudi prispevki za spomenik tema našima velikima vladarjema.

V proslavo jugoslovanskega dne je imel Laval velik govor, v katerem je dejal med drugim tudi te pomembne besede: Kralj Peter in kralj Aleksander sta dve veliki postavi ustvarjalčega patriotizma. Dve usodi sta, ki se dopolnjujeta in nadaljujeta in katerima se divijo vsi. Zato sta tudi deležna večne hvaležnosti vseh Francozov.

Vrhovni vodja fašistov v Julijski Benečiji je izdal proglas na narod, v katerem poziva vse Slovence, da se kar celotno vpišejo v fašistično stranko, kajti če bi se vpisali prepozno, bi zašli v težave, ki bi jih le težko prebrodili. Vsemu učitelstvu pa je bilo sporočeno, da se bo njih uspeh cenil po tem, koliko Slovencev bodo pripeljali v fašistične organizacije.

Na državni listi predsednika vlade Jevtića kandidirajo v mestu Split inž. Ivan Šakić in dr. Vlado Matošić, v splitskem okraju pa dr. Angelinović in inž. M. Paštrović.

V pravosodnem ministertvu pripravljajo zakonski načrt o pobijanju zlorab v javnih službah. Novi zakon naj bi olajšal preganjanje korupcije v javni upravi.

Ljubljanski občinski proračun še vedno ni potrjen, ker so se pritožili okoliški kmetovalci proti mitnini in nekaterim mestnim trošarinam.

Josip Turk, dolgoletni voditelj slovenskih gasilcev in občinski svetovalec v Ljubljani, je praznovati dne svojo sedemdesetletnico. Posebno vneto je deloval vse svoje življenje za napredek Ljubljane in gasilstva, a bil tudi na mnogih drugih poljih vedno agilen in uspešen delavec. Tudi kot podjetnik in obrtnik je postavil celega moža. Cela vrsta narodnih društev pa je našla v njem vedno zanesljivega podpornika. Vsa Ljubljana, katere častni meščan je tudi jubilar, je Josipu Turku ob njegovem jubileju iskreno čestitala. Mnogoštevilnim gratulantom se pridružujemo tudi mi in vse ljubljansko trgovstvo.

Radnički savez Jugoslavije je znova začel akcijo za uvedbo minimalnih delavskih plač v vsej Jugoslaviji.

Jugoslavanski balet Lhotke »Hudič na vasi«, ki je doživel v Curihu velikanski uspeh, se bo pod vodstvom Mlakarjev izvajal na jubilejnih svečanostih v Londonu.

200 avtomobilov je bilo v Zagrebu v osmih dneh na novo prijavljenih, ker je bila odpravljena državna taksa na avtomobile. Če bi se znižala še mestna taksa, bi bilo prijavljenih še več avtomobilov.

Čehoslovaki, Avstrijci in Poljaki so zaprosili inž. Bloudka, ustvaritelja skakalnice v Planici, da jim popravi njihove skakalnice. Je to pač najlepše priznanje, da prednjači naša skakalnica v Planici vsem drugim.

Na letni skupščini »Merkurja« je bila upravi izglasovana razrešnica s 13.729 glasovi proti 5018. Opozicija je po volitvah demonstrativno odšla z zborovanja.

Beogradska železničarska zadruga je imela koncem 1. 1934 6.688 članov ter je napravila v preteklem letu 1,9 milijona Din čistega dobička. V resnici privilegijev potrebna zadruga!

Nemčija bo uradno udeležena na Zagrebškem zboru. Postavila bo tudi svoj paviljon, kakor hitro bo urejeno vprašanje njegovega stavbišča.

Nov rudnik fosfata in marmorja bo otvoren v okolici Bėnkovca v vasi Ervenik. Koncesijo za rudnik je zaprosila kemična tvornica v Hrasniku.

Redno avtomobilsko zvezo Berlin—Jadransko morje namerava uvesti nemško avtobusno podjetje »Alpen- und Süd-express« v Dresdenu. Avtomobili bi vozili iz Nemčije proti Sarajevu, Dubrovniku, Splitu, Šibeniku, Sušaku in Benetkam.

Nova tvornica za svilo se ustanovi v Indiji. Občina je odstopila v ta namen čehoslovaški družbi, ki bi zgradila novo tvornico, stavbišče in veliko zgradbo. V tvornici bi se izdelovala le najfinejša svila. Tvornica bi takoj v začetku zaposlovala okoli 300 delavcev.

Hitler je odredil, da se po vsej Nemčiji proslavi sedemdesetletnica Ludendorffa, ki

ga imenuje največjega nemškega vojskovodjo v svetovni vojni. Hitlerjevo zavzemanje za Ludendorffa je tem bolj značilno, ker se je Ludendorff s Hitlerjem sprl in proti njemu tudi javno nastopil. Če bi še Hindenburg živel, potem bi bilo seveda nemogoče, da bi se proslavljala Ludendorff kot največji nemški vojskovodja.

Strahovit ciklon je divjal nad Filipini. Nad 60 ljudi je bilo ubitih.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 10. aprila objavlja: Uredbo o banovinskih trošarinah — Uredbo o taksi na prevoznih sredstvih in o državni trošarini na plinske olje — Uredbo o izpremembi uredbe o izpremembi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih — Izpremembe pravilnika za izvrševanje zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva — Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita za učiteljice gospodinjstkih šol in tečajev — Objavo o ukinitvi poročil o pobranih taksah — Pravilnik o izvozu semenja lucerne in rdeče detelje — Razglase o upravi banovinskega pokojninskega sklada za občinske uslužbenice v Ljubljani — Razne razglase sodišče in uradov ter razne druge objave.

Tržna poročila

Cene jajcem so se začele nekoliko boljšati

Na zagrebškem in križevaškem trgu so se začele cene jajcem nekoliko boljšati. Najbrže je to posledica bližnjih velikonočnih praznikov. Dočim so se še pred kratkim prodajala v Križevcih velika prvovrstna jajca po 25 do 30 par, se sedaj plačujejo tudi že po 35 in 40 par. Tudi cena drobnim jajcem se je zboljšala na 25 do 30 par za kos. Še bolj se je zboljšala cena jajcem na zagrebškem trgu, kjer zahtevajo kmetje za velika jajca že pol dinarja.

Svinjski sejem v Celju

Na sobotni trg je bilo postavljenih 255 prašičev, od katerih je bilo prodanih 110. Cene so bile te: prašički do 2 mesecev po 50 do 110, od 2 do 3 po 110 do 220, od 3 do 4 po 220 do 340, od 4 do 5 po 340 do 480, od 5 do 6 po 480 do 600, od 8 mesecev po 700 in od 10 do 12 mesecev po 800 do 1100 Din.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 5. aprila 1935 je bilo pripeljanih 151 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari po Din 45 do 60, 7 do 9 tednov 80 do 90, 3 do 4 mesecev 150 do 160, 5 do 7 mesecev 200 do 250, 8 do 10 mesecev 300 do 340, 1 leto 500 do 650, 1 kg žive teže 4 do 5,50, mrtve 7 do 8 Din. Prodanih je bilo 56 svinj.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 12. aprila. 11.00: Šolska ura. Velikonočni običaji na vasi (ga. Andreja Grumova). — 12.00: Iz slovanskega juga (revija plošč). — 12.50: Poročila. — 13.00: Čas. Iz slovanskega severa (revija plošč). — 18.00: O kulturi starih narodov (France Terseglav). — 18.20: Radijski orkester. — 18.40: Literarna ura: Knjižni pregled (Ljudevit Mrzel). — 19.00: Radijski orkester. — 19.20: Čas, jedilni list, program za soboto. — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Predavanja o instrumentih in njih rabi (prof. L. M. Škerjanc). — 20.20: Stjepan Marčec poje z radijskim orkestrom, vmes radijski orkester. — 22.00: Čas, poročila. — 22.20: Izvožnih filmov (plošče).

Sobota, dne 13. aprila. 12.00: Glasbilo tekmujejo na ploščah. — 12.50: Poročila. — 13.00: Čas. Nekoč je živel muzikant (revija plošč). — 18.00: Radijski orkester. — 18.15: Ob 40letnici velikega potresa v Ljubljani (Zora Lampretova). — 18.35: Radijski orkester. — 18.50: Francoščina (prof. Prezelj). — 19.20: Čas, jedilni list, program za nedeljo. — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug). — 20.20: Majda, izvirna slovenska radijska opereta, prirejena po Jos. Fran. Knafličevi veselil trodejanji »Kmečki teater«. Sodeluje: Morški orkester pod vodstvom g. Neffata. Režira član ljubljanske drame g. Emil Kralj. — 22.00: Čas, poročila. — 22.20: Radijski orkester.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!